

# Τρόποι υπέρβασης των εμποδίων και οικοδόμησης φιλοπεριβαλλοντικής συμπεριφοράς

Επιστήμες / Περιβάλλον - Οικολογία

Βασιλική Λάττα, Παιδαγωγός



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2jjzot6>]

Ακόμη, στο σημείο αυτό, αξίζει να γίνει μια νύξη σε μια διαδεδομένη αντίληψη αναφορικά με το δυτικό πολιτισμό. Αυτή σχετίζεται με τα υλικά αγαθά και υποστηρίζει, πως όσο περισσότερα κατέχει κανείς τόσο καλύτερα ζει. Συνεπώς, σύμφωνα με την άποψη αυτή, η οικονομική ανάπτυξη αυτή καθαυτή είναι καλή και αναγκαία από τη στιγμή που παρέχει όλα τα απαιτούμενα αγαθά για μια καλύτερη και ευτυχισμένη ζωή. Για το λόγο αυτό, η επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων δεν θεωρείται ιδιαίτερως συμφέρουσα μιας και αυτή θα επέφερε περιορισμό της οικονομικής ανάπτυξης και της προσωπικής κατανάλωσης αγαθών και οι άνθρωποι θα αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν πολλά οφέλη και απολαύσεις. Είναι εμπειρικά αποδεδειγμένο, πως όσο περισσότερο ένα άτομο πιστεύει στην αναγκαιότητα της οικονομικής ανάπτυξης και στο ότι η αφθονία των υλικών αγαθών προωθεί την ευημερία, τόσο λιγότερο περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένο

είναι μιας και οι μηχανισμοί άμυνάς του είναι σε καταστολή και το ίδιο εξασκεί μόνο την καταναλωτική του μανία (Takács-Sánta, 2007). Επιπλέον, το άτομο τείνει να θεωρεί, πως η αλλαγή τρόπου ζωής συνεπάγεται θυσίες και φτώχεια, τις οποίες δεν δύναται να αντιμετωπίσει για το καλό του περιβάλλοντος (Oskamp, 2000).



Προκειμένου να ξεπεραστούν τα εμπόδια, τα οποία αποτελούν τροχοπέδη στην οικοδόμηση φιλοπεριβαλλοντικών συμπεριφορών και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη ενός αειφόρου τρόπου ζωής, είναι απαραίτητη η αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς απέναντι στο περιβάλλον. Σύμφωνα με τη Monroe (2003), τα άτομα δύναται να αλλάξουν συμπεριφορά και να αποκτήσουν μια υπεύθυνη στάση απέναντι στο περιβάλλον είτε μέσω κοινωνικών εργαλείων μάρκετινγκ είτε καλλιεργώντας περιβαλλοντική παιδεία μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα. Υπάρχουν στρατηγικές, που ενισχύουν συγκεκριμένες συμπεριφορές, οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας. Τέτοιες στρατηγικές μπορεί να περιλαμβάνουν τρόπους προσαρμογής ενός περιβαλλοντικού μηνύματος, ώστε αυτό να καταστεί όσο το δυνατόν πιο αντιληπτό στο ευρύ κοινό ή μεθόδους δημιουργίας δέσμευσης των ατόμων απέναντι στο περιβάλλον.

Οι περιβαλλοντικοί ψυχολόγοι μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαχείριση των περιβαλλοντικών προβλημάτων με την προώθηση των συμπεριφορικών αλλαγών. Οι συμπεριφορικές παρεμβάσεις είναι γενικά περισσότερο αποτελεσματικές, όταν σχεδιάζονται και αξιολογούνται συστηματικά. Τέσσερα

Βασικά σημεία, που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, είναι ο προσδιορισμός της συμπεριφοράς, η οποία πρέπει να αλλάξει, η εξέταση των βασικών παραγόντων, που υπόκεινται σε αυτή τη συμπεριφορά, η εφαρμογή των τρόπων με τους οποίους δύναται να αλλάξει μια συμπεριφορά και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, που επιφέρουν αυτές οι παρεμβάσεις στην ίδια τη συμπεριφορά, στην περιβαλλοντική ποιότητα και στην ανθρώπινη ποιότητα ζωής (Steg & Vlek, 2009).

Τα άτομα μπορούν να συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό, προκειμένου να επιτευχθεί μακροπρόθεσμη περιβαλλοντική αειφορία μέσα από την υιοθέτηση φιλοπεριβαλλοντικών συμπεριφορικών προτύπων. Η πρόκληση για τους περιβαλλοντικούς ψυχολόγους είναι να κατανοήσουν τους γνωστικούς, παρωθητικούς και δομικούς παράγοντες και τις διαδικασίες εκείνες, που απειλούν την περιβαλλοντική αειφορία. Με αυτόν τον τρόπο, οι φιλοπεριβαλλοντικές συμπεριφορές θα μπορούσαν να διευκολυνθούν και να αναδυθούν παγκοσμίως (Steg & Vlek, 2009).

Σύμφωνα με τους Stern (2000) και McKenzie-Mohr (2000), υπάρχουν λύσεις στα περιβαλλοντικά προβλήματα και πολλές πιθανές πορείες, που μπορεί να ακολουθήσει κανείς, προκειμένου να εκπληρώσει αυτό το στόχο. Προς έναν τέτοιο προσανατολισμό δύναται να συνεισφέρουν τόσο τα άτομα, οι οργανώσεις και οι επιχειρήσεις, καθένας με το δικό του τρόπο. Χαρακτηριστικά, αξίζει να αναφερθεί, πως τα άτομα μπορούν να ασχοληθούν με την κηπουρική, να χρησιμοποιήσουν ποδήλατο αντί του αυτοκινήτου, να εγκαταστήσουν ηλιακούς συλλέκτες ζεστού νερού και να μεταβούν σε μη καταναλωτικές ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως είναι το παιχνίδι με κάρτες ή το κανό.

Οι οργανώσεις μπορούν να υποστηρίξουν ή/και να χρηματοδοτήσουν καμπάνιες σχετικά με το περιβάλλον και να διεξάγουν έρευνα στις πιο αποτελεσματικές στρατηγικές αναφορικά με το περιβάλλον. Όσον αφορά στις επιχειρήσεις, αυτές μπορούν να προσφέρουν τεχνικές λύσεις, προκειμένου να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών και να διευκολύνουν στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων σχετικά με το περιβάλλον καθώς και να καταστήσουν πιο ελκυστικές τις φιλοπεριβαλλοντικές συμπεριφορές.

Τις περισσότερες φορές οι άνθρωποι αισθάνονται πως δεν έχουν πολύ χρόνο στη διάθεσή τους και αντίστοιχα πως η διαθεσιμότητα των πόρων είναι πολύ μικρή. Αυτό τους αποτρέπει από το να πάρουν πρωτοβουλίες και να αναζητήσουν αποτελεσματικές στρατηγικές, ώστε να ενισχυθούν οι φιλοπεριβαλλοντικές συμπεριφορές. Το γεγονός αυτό αποτελεί έλλειψη συζητήσεων, βασικό θέμα των οποίων είναι ο τρόπος, με τον οποίο μπορούν να αλλάξουν συγκεκριμένες

ισχύουσες συμπεριφορές καθώς και το ποιες μπορεί να είναι οι εκπαιδευτικές και επικοινωνιακές στρατηγικές, οι οποίες θα συμβάλλουν στην προσπάθεια αυτή (Monroe, 2003).

Ο Stern (2000) ορίζει την φιλοπεριβαλλοντική συμπεριφορά στο βαθμό, που αυτή δύναται να αλλάξει τη διαθεσιμότητα των πόρων ή να μεταβάλει τα οικοσυστήματα. Η κατηγοριοποίηση των συμπεριφορών ποικίλει. Υπάρχουν οι άμεσες συμπεριφορές, όπως είναι η οδήγηση υβριδικού οχήματος και οι έμμεσες συμπεριφορές, όπως η αλλαγή πολιτικής με αποτέλεσμα την πώληση υβριδικών οχημάτων προσιτών από οικονομικής πλευράς. Ο Gough (2002) επισημαίνει, πως είναι δύσκολο να προσδιοριστεί η σωστή περιβαλλοντική συμπεριφορά λόγω της ύπαρξης σύνθετων διλημάτων, όπως έχει προαναφερθεί.

*(συνεχίζεται)*

**<http://bit.ly/2jDqxSA>**